

Carlins a la brega

per Ramon Grabolosa

Ens trobem en el març de l'any 1875. El general Arseni Martínez Campos, al cap de la força governamental desplaçada a la comarca olotina, ha ocupat la vila. Vivim les jornades precursors a la reunió de l'Hostal de La Corda, en la qual, segons els carlins, va dominar el soborn, l'enganyifa i la traïció. Però d'això, ara, no en parlarem pas; pretenim només evocar l'actitud heroica dels homes abocats a la guerra i que no es donarien mai per vençuts. No feia res deixar-hi la pell, els empenyia servir una Causa convertida en deure sagrat i patriòtic.

La captura d'Olot i els carlins irritats

Quan els governamentals van possessionar-se dels pujols volcànics i de les altures properes dels rodals, la caiguda d'Olot a mans dels regulars ja era inevitable. Les muralles que l'encerclaven i les barricades taponant els carrers més cèntrics, no servien per a contenir l'assalt enemic. Els carlins, donats a una defensa inflamada, però inútil, començaren replegant-se estratègicament i escaparien a les trinxeres que havien obert i fortificat a la carena de La Solana.

Arseni Martínez Campos, en entrar, va trobar la vila gairebé abandonada, amb cases barrades, esvornacs de metralla i enderrocaments fumejants. El veïnat, en adonar-se que els governamentals dominaven la situació, va advertir-se a molts dels moradors absents—encauats pels masos dels encontorns—, perquè regresessin, evitant que la tropa practiqués la violència, despanyant portals i portes.

Mentrestant, malgrat l'èxit inicial del govern, els carlins seguien hostilitzant des dels reductes de la muntanya. Francesc Savalls, que no es conformava amb el fracàs, va ordenar una maniobra per assetjar la població i recuperar-la. Des de Ventolà, on estaven apossats la major part dels voluntaris, va encomanar-se una missió temerària que aconseguiria ocupar per sorpresa l'aresta montuosa de La Pinya. En l'avançada, els carlins van apostar homés fins a Montolivet; des d'allí haurien pogut inquietar l'adversari, però l'esforç fou endebades i el desplegament de tropes una ardidesa sense conseqüències positives.

Martínez Campos se sentia superior materialment i moralment. Els olotins vivien afeixugats i adolorits per aquella tongada llarga de violència i inseguretat. De temps que la guerra condemnava la població a la misèria, depauperant-la d'una forma alarmant, i això influïa que els olotins confiessin més en la defensa i protecció del govern. Les fatuïtats i grandeses dels carlins, amb llurs promeses redemptores, no s'avenien a les circumstàncies que evolucionaven la mentalitat del país. Planava el desengany i el desencoratjament, àdhuc entre els més addictes a la Causa, molts dels quals no dubtaven d'acceptar la restauració monàrquica amb Alfons XII.

El general, sentint-se molest pel baladrejar dels carlins, va situar els canons més potents al cim volcànic conegut pel Montsacopa o Sant Francesc, i va respondre enèrgicament a l'artilleria carlina, que no assossegava des de les posicions de Ventolà i El Coll. Fins i tot les granades alfonsines traspassaven la carena i

Els canons alfonsins, emplaçats en el Montsacopa o Sant Francesc, responien enèrgicament a l'artilleria carlina que no assossegava des de les posicions de Ventolà i El Coll.

alguna d'elles rodolava sense esclatar per les valls de Bianya. Els més avesats a la guerra, endevinaven si eren "Krupp" o "Plascència" per llur soroll o xiulet. Elements apassionats per la Causa, exposaven la vida i recollien les que veien caure pels indrets de Lloc Alou i Santa Margarida, per a lliurar-les als combatents carlins que magrejaven de munició. Entre els abnegats servidors d'aquesta mestrança improvisada, parlen d'un Marcel·lí, d'Olot, sense cap detall per a passar documentat a la història d'aquesta aventura.

El 21 de març—s'esqueia en diumenge de Rams—, el general Martínez Campos, molest per l'obstinació carlina, decidí acabar amb aquella emergència permanent, disposat a foragitar els carlins de la rodalia olotina. Va enviar una divisió a La Solana i una altra a les valls de Bianya, amb l'astúcia de sorprendre'ls per la vessant oposada i atacar els flancs vulnerables.

Pels llocs de Ventolà, Sant Miquel del Mont i El Coll, va entaular-se una escaramussa desatinada i ferotge. El carlí Soliva, a pit descobert i sense tremolar-li les cames, va afrontar deliberadament a una companyia de tropa; un tal Sala—fill de Banyoles—, embogit i foll per la brega—només armat d'un revòlver—, aconseguí acovardir els soldats que l'atiaven. Un moment donat, els governamentals van apoderar-se de l'ermita romànica de Sant Miquel del Mont, però Huguet, agosarat, immediatament la rescatària, recolzat pels seus amics Miret i Aymamí, que col·laboraven a la defensa i consolidació de les posicions. Huguet, fou nafrat en la batussa.

Els alfonsins van sentir-se impotents i acorralats. El revifament carlí els exasperava perquè atacaven d'arreu. És quan començaren llur replegament, cercant la protecció de la vila, protegits per l'artilleria que guarnia la plaça i un esquadró de cavalleria que va sortir a socorre'ls. Fou un dels combats més aferrissats de la contesa.

Com explica el manuscrit d'un testimoni ocular, tant els uns com els altres abocaren els efectius disponibles d'homes i d'armes. Compten, de quatre a cinc mil car-